

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració : Canuda, 14, pral.

Del moment bèl·lic

L'acció del voluntariat en la present guerra

PARLANT de la qüestió jurídica dels voluntaris dels Estats neutres que fan la guerra contra l'Alemanya, el periòdic tudesch més pangermanista, sens dubte, de l'imperi, *Gaseta del Rin i de Westfalia*, fa constar que milers de combatents dels països neutres lluiten sota les banderes francesa i anglesa, i demana que aquests mercenaris, que serveixen la causa de les nacions al·liades només pel vil metall—això és un parer de la Premsa imperialista: nosaltres percebim cinc sous, moneda francesa equivalent a vinticin cèntims, diàriament—, no siguin tractats de la mateixa faïçó que els demés soldats, cas d'ésser fets presoners de guerra: deuria considerar-se'ls com a vulgars assassins i penjar-los—això és textual. Opina el referit periòdic prussià que l'Alemanya té el dret de fer cridar aquells voluntaris, que són als exèrcits francès i anglès, i, si no, que se'ls tracti com a franc-tiradors.

Si el canceller de l'imperi declarà que deuen desproveir-se de sentimentalismes, hi ha, ara, la millor ocasió de posar les idees en pràctica.

Per la meua part, tinc que dir-li al canceller que els seus militars poden fer el que els

plagui de nosaltres; més, tot el que puguin, ara o després, anunciar que volen fer-nos als homes del món que conscientment hi lluitem per la llibertat immediata i per la justícia reparadora que, posteriorment, damunt la terra, a plena llum, haurà de tenir-hi efecte, serà una imitació només, ja, del que han executat arreu per tots els països que han invadit i, a més, en perjudici, també, de diferents Estats neutrals! Secundàriament, dir-nos, als legionaris que de bon grat exposem i donem la vida per la major gloria nostra i el més gran bé dels homes que quedïn després

El voluntari català
Enric Grau

vulgars i uns lladres, és tirar còdols al riu..... Tots vosaltres podeu haver hagut esment del viure nostre abans d'esclatar la guerra: molts hem sustentat idees massa refinades respecte dels orígens de la sistematització de la propietat en absolut portada a l'estrem d'ara; no-res-menys, sempre hem lluitat, com a conseqüència racional del pensar nostre, contra els que s'han apropiat, de faïçó inhumana, de coses, d'idees i de llibertats que no els pertanyien... A més, sempre fidels a la norma de vida nostra, fins el moment de plantar cara a l'invasor, tots ens havíem guanyat el pa honrosament, i, val a dir-ho, un bon xic més assossegats..... En canvi, recordant-nos, ara, tots, de les catàstrofes produïdes pels poders del centre d'Europa a Lovaina, a Reims, a Polònia, a la Bèlgica, al nord de França, a Serbia, a l'Armènia,

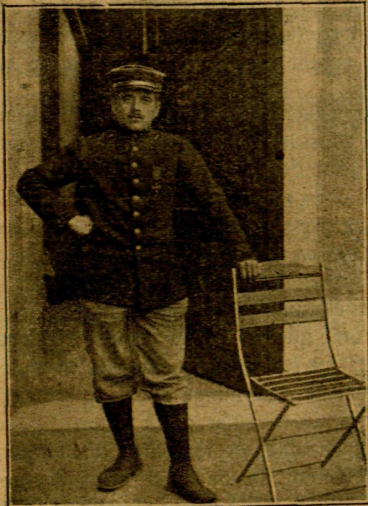
SOUCHEZ - MAIG 1915

Soldats de la Legió Estrangera desallotjant els soterranis
i amagatalls presos a l'enemic

d'aquesta guerra inexplicable, que som uns mercenaris, uns assassins

portades a terme amb més cinisme encare que els ianquis exterminaven els salvatges de pell roja pobladors indígenes de les praderes que eren ben seves per dret natural, haurem posat de manifest el sumari dels fets que ens donen, a nosaltres, els legionaris anti-imperialistes, la més honorable executoria de l'acció realitzada junts amb els exèrcits de la llibertat del món! Voleu que us digui una cosa? Doncs, bé; els soldats dels imperis ens tenen odi, més que per res, perquè els fem quedar malament molt sovint davant de les seves divinitats, i de passada els clavem cada palica que els treu el fret, i, francament, això no els pot plaure ni gota... A més, si se'ls heu d'escoltar, tant se val que s'éscolteu les guineus quan no poden heure les saboroses fruites bàquiques que Ceres, en arribant la època propícia, penja de les parres, que, a les tardes d'estiu, fan fresca i ombra... No obstant, pel que pot servir-nos d'avis, regraciem, a la *Gaseta del Rin i de Westfalia*, la constatació del criteri que adoptarien respecte a nosaltres en el moment de caure presoners... Si hom pogués parlar del tot, dir-ho tot, jo us ho dic ben nèt que els cabells se us posarien de punta i tota la pell del còs se us somouria

El voluntari català Miquel Anfruns

per la frisança esfereïdora de l'horror que us causaria el sentir contar certes facècies comeses per aqueixos éssers sense ànima que pretenen imposar al món la seva cultura cívica...

Expliqueu això an aquests alemanys que passegen per Barcelona com a moderns cartaginesos... Cartago ha canviat de lloc; i encara van, contra la raça llatina...

Quan ataquen, de nit, que ho fan més sovint que a les hores de sol, resuciten procediments ancestrals; que la llum del dia no els permet mostrar-se en tota la misèria mental i espiritual que els mou; més els actes per ells realitzats, d'una faïç fatal, els posen bé prou en evidència... Si veiéssiu com trobem els ferits, després, us en convenceríeu de qui són aqueixos homes que volen civilitzar Europa... Usen, per a rematar les víctimes dels gasos asfixiants, unes maces, amb claus, per l'estil de les de pedra que duïen els soldats antics...

Pregunteu als fugitius de la Bèlgica i dels Departaments invadits del nord de França que fan amb noïetes que de vegades no tenen més que sis o set anys i que fan amb els vells que en teneu ja setanta o vuitanta i que no poden ni caminar, i que fan amb les moces i dames joves que sense pietat separen dels braços de la mainada i de la mare velleta, per a portar-les allà lluny, lluny, per a fer-les morir de dolor i de vergonya en hores de tragedia....

Pregunteu-ho, també, an aqueixos homes del país de la kultur als quals doneu hostatge a la bella capital de la noble Catalunya...

Es donen a conèixer, sobre tot, com són de caràcter hipòcrita i ambigu, quan cauen presoners... Com aucellots malastrucs, criden follament, dient-nos camarades i companys, i fins se'ns arroceguen a les nostres plantes... Una vegada un presoner d'aqueixos tenia entre les seves manaces una mà d'un company nostre i la besava, la besava... Conteua que hi devia haver al crani d'aquell trapella...

Nosaltres, enteneu-ho bé, lluitem, en nom de Catalunya, sota la bandera de França, per la Bèlgica, per la Sèrbia, per la Polònia i, en un mot, per totes les nacionalitats que pateixen esclavatge polític i espiritual baix el jou del despotisme imperialista i autocràtic...

Lluitem fins a morir clamant visca Catalunya! visca la França i tots els pobles aliats!...

JAUME POU

AVIS D'ADMINISTRACIÓ

Recomanem a tots els nostres amics-corresponsals als quals els hi tenim enviats rebuts per al cobrament, se serveixin enviar-nos totes les quantitats que tinguin en poder seu per tal de facilitar la bona marxa econòmica del nostre : : tre setmanari : : :

Escoles catalanes! Professors catalans!

Els defensors de la terra

CERT és que els catalans del 1714 cometeren l'error greuíssim de decantar llurs simpaties vers la causa que tenia per cap l'Arxiduc Carles d'Àustria, que, en aquells temps, representava un sentit molt més antiprogressiu que no l'esperit que animava els homes que Felip d'Anjou—fill del poble que feu la gran revolució—capitanejava. Més també és cert—doncs fins historiadors espanyols ho afirmen, fonamentant-se en documents de la època que existeixen—que, quan els al·ludits catalans, a les darreries del setge, obiraren la impossibilitat de que triomfés la causa de l'Arxiduc—entre altres raons, perquè aquest havia renunciat als seus drets a la corona objecte de la lluita—, oferiren a Felip V acatar-lo com a rei, si ell se comprometia a respectar els atributs determinants de la migrada llibertat jurídica que encara gaudia Catalunya.

Fou únicament la guspira de consciència nacional que restava encara a l'ànima d'aquells ascendents nostres el que, davant les repetides negatives expressades per Felip V i els seguidors seus, a ses demandes de manteniment d'aquells atributs, els mogué a prolongar la lluita, més que per a evitar que els fossin arrabassats, per a demostrar al món sencer i a les generacions futures l'amor que pels esmentats atributs sentien.

Aquells catalans, per les seves culpes, no conseguiren salvar les institucions que defensaven i emparaven la llibertat de la terra; per tal de demostrar a presents i venidors que llur esperit no restava sotsmès amb la sotsmissió jurídica de Catalunya, que als seus pits s'hi removia una aversió profunda vers el poble que el tirà representava, les circumstàncies determinaren que aqueixa demostració solament la podien fer a costa de llur sang; i amb la sang vessada es reivindicaren.

No-gens-menys, ja s'ho pensaven els homes de la terra opressora que la generació caiguda en aquell 11 de Setembre els avorria per sempre, però confiaven que, valent-se de les facultats que la detenció de la sobirania de Catalunya els atorgava, conseguïen que els descendents d'aquells que encara foren catalans canviarien aquella en càlida identificació. I s'ha de confessar, perquè és cert, perquè és una dolorosa realitat, que si aquella assimilació—la castellanització de Catalunya—no l'han conseguit, han conseguit, sí, la desnacionalització de la nostra terra, han conseguit, sí, arrancar del cor dels catalans aquella justiciera i justificada aversió; han conseguit, sí, que perdurés, encara, la realitat que plasmà el poeta quan digué :

caigueren les muralles,
tombaren els portals,
i agermanats s'apleguen
els propis i els estranys.

i han conseguit que els propis no poguessin aixecar els parpres i veure

ben alta
la gabia amb el reclam
i els aucellots, com sempre,
que el piquen, tot volant.

Còm l'han conseguit la desnacionalització de Catalunya? Còm l'han conseguit l'esclavatge espiritual de la nostra terra?

Han reïxit en els desigs seus, perquè han seguit un camí que fatalment devia portar-los a la victòria. Han reïxit en els seus propòsits desnacionalitzadors, perquè han agafat els catalans i, en el període de la vida en que els seus esperits estaven encare orfes de tota noció intel·lectual i, per això, tenien la propietat d'assimilar-se més pregonament les idees que se'ls inculcaven, els han imbuït principis negadors de l'esperit i el sentiment de la nació.

I—ho hem dit ja altres vegades, des d'aquestes mateixes columnes—si aquells catalans no han afirmat palesament la patria que es va treballar perquè afirmessin, si no s'han castellanitzat del tot, és degut a que, ensems que, a la escola, rebien impulsos castellanitzadors, rebien, també, influències catalanitzadores dins de la família, dins de la societat.

Foren els homes de més accentuat esperit innovador—que, a tots els pobles, en tots els temps, han estat una minoria—els primers que, d'una manera molt feble encara, es rebel·laren contra la faïç d'ésser desnacionalitzada que aquells principis, infundits a la escola castellana els uns i a la família els altres, determinaven. Foren els homes de naturalesa progressiva, reformadora, els primers que es lliuraren de l'esclavatge espiritual que aquella cultura rebuda suposava, i començaren a reconstruir l'enrunat edifici de la nostra nacionalitat.

Aquesta incipient catalanitat s'encomanà bentost als homes que els seguien en ésser també rebels a tot el que representa sotsmissió, i una nova allau de compatriotes nostres anà a augmentar el rengle dels reivindicadors. Com més feble és l'esperit renovador en els homes, més gran ha d'ésser l'ajuda que aquest esperit, per a triomfar, ha de rebre. I, així, al cap de més de mig segle de deixondiment de la consciència nacional, aquella minoria de compatriotes nostres la idiosincracia dels quals és més o menys reformadora és la que constitueix el nacionalisme català. Però les immenses falanges de catalans que han existit, existeixen i existiràn d'esperit aferrat a la tradició, de naturalesa arrapada a la educació castellana rebuda, aqueixa majoria del nostre poble continua i continuarà desnacionalitzada, prosseguirà éssent encara una majoria de sense patries.

Per a nacionalitzar aquesta gent cal fer un esforç considerabilíssim. Un esforç de qualitat igual, però de quantitat molt més grossa que el que es va exercir per a desnacionalitzar-la. *L'esforç que suposa el que tots els catalans rebin, d'ara en avant, una instrucció i una educació sadollades d'un fort esperit català.*

Les circumstàncies determinaren, en 1714, que l'únic que podien fer per a servir la patria els catalans fos vessar la sang; les circumstàncies actuals determinen que la única faïç de servir-la, de treballar per a tornar-li la consciència nacional, és fomentar, directament o indirectament, des de les corporacions de caràcter públic, o des de les entitats de caràcter privat, l'ensenyament català.

R. RÀFOLS I CAMÍ

11 DE SEPTEMBRE

Les commemoracions històriques

Els pobles, com els individus, porten com a element impulsor de les llurs accions presents i futures, la inèrcia que dimana de les llurs passades gestes. Aquesta inèrcia, constitueix sempre, pel bé o pel mal, una força poderosa i difícil de contrapesar. Per això ningú no pot prescindir del seu passat, perquè el passat obra sempre en ell d'una faïç fatal i implacable. La virtut en tot cas, consisteix en saber recullir aquest impuls, en adaptar-lo a les exigències de la vida del moment, en orientar-lo pels camins que menen a bon port, en saber aprofitar aquest manament que s'eleva de la voluntat dels morts, i dur-lo victoriosament renovellat pels camins gloriosos de la vida.

En el moment que a l'orient d'Europa els pobles es llancen a la lluita enconada, tots en nom de tradicions històriques, cal pensar bé en la valúia positiva d'aquestes tradicions i en la faïç d'interpretar les paraules que els herois antics han deixat gravades, com a signe de tràgica inquietut, en la consciència de les nacions diverses.

La majoria dels pobles encare no entenen amb vidència equilibrada i justa els manaments de la llur tradició. Encare no saben destriar les valors històriques del llur passat que queden fossilitzades per sempre més en la hora heròica de la llur realització, d'aquelles altres valors absolutes i eternes, que són quelcom substancialment immortal de la vida de les nacions, quelcom que resta, sempre, a través de la imatgeria pintoresca de les èpoques i dels ambients.

Així, inexorablement, els pobles són jutjats pel sentit real intern que impulsava les llurs accions en la època esplendorosa que cada poble ha tingut; en aquells temps en que era plenament responsable dels seus actes davant del món; i la consciència universal, que és la que avui judica als pobles que han sigut lliberadors, els mostra l'aurora d'una regeneració, que ha d'esser deslliuradora pels que viuen en l'esclavitud i enfortidora en virtuts humanes pels que són ja mestres dels llurs destins, i soterra als tiranitzadors, en una acció lenta de decrepitud i de decadència, que els conduirà a haver de lluitar desesperadament per la llur existència, com si la previsió humana cerqués de provocar el llur esclavatge, per a que, forçats a batre's per la llibertat de la llur vida, aprenguin a lluitar per la llibertat ideal de tots els temps i de tots els pobles.

**

Catalunya és, venturosament, entre els primers. La història li ha deixat grans crits lliberadors que avui ressonen altra vegada en la seva consciència, sensibilitzada de nou per l'acció de la incipient renaixença nacional, i ella es sent tota commosa per una estranya vibració. La interpretació fidel de aquestes ansies vivificadores que la remouen, li és encare difícil i els crits dels seus herois no se li

han plenament revelat, encare, amb tota la esplendor de la seva brillant significació en els temps presents.

Aquelles aclamacions a la llibertat que el dia 11 de Setembre de 1714 s'aixecaven d'entre l'agonia de la ciutat vençuda per la força brutal dels exèrcits, com el clam d'una vitalitat que no es resignava a morir, i, en caure trocejada, ungia la terra sagonent amb el crisma simbolitzador d'una vida nova i llunyana, encare no han sigut oïdes de tots els catalans d'avui, ni enteses de tots els que tot just les han oïdes. Demà passat, no tots els catalans rendiran tribut al record històric que representa la obstinació de la nació a defensar la seva vida; més, dels que li rendiran tribut, quants pocs sabran respondre a consciència a aquell crit! Quants pocs acceptarien resoltament tot el que un *Visca la Llibertat!* representa en els moments d'ara de la vida del món, que totes les lliberacions duen inclosa una transcendència social tan immensa! Encare aquest crit, per alguns, és tan sols un ressò de furies anticastellanes, que de cap manera s'han de desterrar perquè representen el gest de la personalitat catalana que s'espolsa el pòsit de dos segles de servitud inconscient, però que de cap manera poden representar la total significació d'aquell anhel lliberador, que té arrels més pregones i aspiracions més altes.

Nosaltres, nacionalistes-socialistes de Catalunya, no clamarem solament contra la tirania castellana, sinó contra totes les tiranies que torturen la vida catalana. Pensarem que Catalunya no és sols la pagesia bosquerola que entre la pau dels conreus sent la dominació estranya com una mena d'engoixa que gravita pesadament damunt de la puresa de l'aire, sinó que Catalunya és també les gents de la ciutat que pateixen sèt de justícia.

Pensarem que elles són la ciutat viva i són l'element sempre renovat de la nacionalitat eterna; i, en defensa d'aquesta ciutat inquieta, armarem el nostre seny i el nostre braç, a imatge fidel, transportada als nostres temps, dels qui, en seguiment d'en Rafel Casanova, ara fa dos segles, des del baluart del Portal Nou, defensaven la ciutat, de les escames borbòniques.

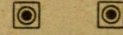
Tota Catalunya és la nostra ciutat assetjada; ella es presenta més viva a la nostra consciència en aquests moments d'històrica commemoració, i ens assenyala els seus enemics, els de dins i els de fora; els qui entraren per damunt de les defenses destruïdes, el dia 11 de Setembre de 1714, i els qui, a l'empar d'aquests, han bastit i mantenen els seus privilegis de dominadors també; dominadors i tiranitzadors d'uns quants homes, perquè no tenen prou força per a ésser-ho de tot un poble.

D'aquests també n'hi hauràn que acudiràn demà passat a portar el seu tribut en homenatge als qui en 1714 moriren per la defensa dels darrers vestigis de la nostra sobirania nacional. Aquests són dels qui han oït el crit auguriós de la llibertat catalana, sense enten-

dre'l; aquests són els catalanistes que es posarien en contra de la nació catalana el dia que ella, sobirana, i fent justícia, els despullés dels llurs privilegis.

Ells, com els invasors, són els nostres enemics. Ells, com els invasors, són els enemics de la patria generosa que volem.

En contra d'ells hem d'armar les nostres voluntats, per fidelitat a la tradició lliberal de Catalunya i per lleialtat del nostre tribut a les commemoracions històriques.

Per a la orientació de les democràcies de Catalunya

EL PENSAMENT CATALÀ MODERN

A la secció que, amb aquest títol, publica *El Poble Català* hi aparegué, el 28 del passat mes d'Agost, l'article del nostre company M. Alcàntara i Gusart que a continuació fragmentem. Porta per títol «Els anhels lliberals de Catalunya» i diuen els més substancials paràgrafs:

El germen essencial d'una esquerra deu anar a cercar-se allà on hi hagi un neguit, allà on hi hagi una inquietut que furgui, que turmenti, que causi una tortura, i allà on hi hagi, igualment, el desig d'assolir l'aptitud i la competència necessàries per a sobrepujar aquest malestar, per a restablir l'equilibri, per a vèncer i destruir la malura. I aquesta aspiració, en la intensitat necessària per a produir una acció ferma i atrevida, només existeix a la classe obrera. Potser sí que serà entre elements de la classe mitja, incoherents de la tònica general, on podran cercar-s'hi els principis d'una veritable consciència esquerrista; però la massa està excessivament influida pels prejudicis emanats de la burgesia, per a que, apoiada en ella, pugui crear-se cap acció positivament revolucionària; altrament, que, totes les masses de classe mitja, per la pròpia imprecisa caracterització en mig dels dos agrupaments que els corrents moderns determinen a totes les societats — l'agrupament obrer i l'agrupament capitalista —, devénen depotenciades i infecondes per a poder promoure cap moviment posseïdor d'un positiu valor social, base dels valors polítics moderns.

Hem dit que un partit d'esquerra, a Catalunya, si aspira a viure en conexió amb la realitat, ha de néixer obertament i profundament nacionalista; la volubilitat que un partit de dreta pugui ostentar en el manteniment d'aquest principi, en un nucli d'esquerra no pot ésser-li tolerada, per quant ell posseeix una major dignitat social i la lògica de les actuacions seves ha d'ésser, forçosament, més lleial i més austera. Haurem de convenir, doncs, en una necessitat mil voltes preconitzada: que cal portar l'obrer nostre cap al nacionalisme, que cal infiltrar-li la catalanitat necessària, per a que, a la reivindicació de la seva personalitat, hi porti inclosa, no com a una aplicació sobreposada, sinó com a quelcom substancialment inseparable, la reivindicació de la nació. Per sort nostra, la ideologia nacionalista catalana, gràcies a un procés obscur i abnegat, portat a terme, fins ara, per un patriota il·lustre, el doctor Martí i Julià, al si de la Unió Catalanista, ha assolit l'afinament i la complexió necessàries, per a que un partit d'esquerra l'accepti integralment; direm més: que l'acceptació integral de la ideologia nacionalista catalana, només un partit d'esquerra, profunda-

ment d'esquerra, pot realitzar-la. Aquella extensió de les jerarquies nacionals contingudes en l'Estat fins el més remot estrem de la vida dels individus, aquella democratització efectiva de la sobirania nacional, incorporada al nostre nacionalisme pel magne procés al·ludit, entra ja als límits d'un sistema social incompatible amb les actuals tendències conservadores; aquí és allà on el nacionalisme i el socialisme es fonen en un còs únic.

Portar l'estament obrer nostre cap al nacionalisme: heu's aquí la tasca que, de bona fè, ha de realitzar la veritable esquerra catalana. A la faïç d'intentar efectuar aquesta incorporació hi trobarem un altre dels errors de les esquerres polítiques que han actuat fins ara. Cal partir del principi de que l'obrer que se situa en posició de classe enfront de la burgesia i en lluita oberta amb ella és l'obrer ben situat; el lloc seu és aquell, i en nom de cap ideal avençat i renovador pot demanar-se-li que abandoni aquella posició.

La esquerra nacionalista no pot, no deu, demanar a aquell home que desvii l'arma que esgrimia contra el capitalisme per a apuntar-la contra l'Estat dominador; la esquerra nacionalista deu catalanitzar aquell instrument que a l'obrer el defensa de les escames burgeses, deu enfortir-lo amb aquesta catalanització, i aleshores veurà realitzat quelcom que li aplanarà, providencialment, el camí: l'acció de la burgesia, del capitalisme, i l'acció de l'Estat detentador de la sobirania nacional catalana, esdevindràn una sola força enemiga, i tota l'acció de les democràcies de Catalunya podrà projectar-se vers un punt únic i precís. Hem de portar l'obrer al nacionalisme, posant el nacionalisme al servei de l'obrer que lluita per la defensa previa de la vida. No és una protecció de simpatitzant el que la esquerra catalana ha de dur al nostre obrerisme: el que ha de fer és entregar-se ella, tota sencera, a aquesta lluita, essent integralment socialista i actuant en sentit obrerista. Tot això, per convicció, per impuls de les seves ansies lliberadores i revolucionaries, i per patriotisme; pensant en Catalunya, pensant que els homes no actuen ni deuen actuar per abstraccions; pensant que les preferències espirituals més delicades mereixerien ésser menyspreuades si no responen a l'anhel d'assolir una realitat que vingui a portar a la vida dels homes una major justícia.

Semblarà això un programa d'estrema esquerra. A suavitzar, precisament, el que en ell pogués haver-hi de irreductibilitats polítiques ha de venir l'acció d'una esquerra política, amb les seves naturals atenuacions accidentals i les seves fecondes transgencions. Però abans de consentir en atenuar, abans de disposar-se a transigir, cal saber ben bé vers on va dirigida l'acció persistent, la immutable.

Nacionalistes: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al despatx, al treball i a tot arreu on pugui guanyar-se un català per a les nostres idees. Que la veritat sia coneguda i emmeni la voluntat del poble

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS
:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::
CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226
::: SANTIAGO DE CUBA :::

LABOR

SEMPRE que del bé dels homes vol tractar-se, sigui des del punt de vista que sigui, es presenta el fenomen psicològic màxim de la vida de la humanitat: l'adaptació... Cal una subtileza d'exposició i, a més, una predisposició intrínseca subjectiva especial; si no, el propòsit inicial apar, sempre, com a utòpic i els resultats del procés apostòlic esdevenen nuls i fins contraproductius, a causa de la desintegració, de la disgregació dels elements humans que el fet primer associà per un impuls de convergència espontània que determinen tots els actes que impliquen una exteriorització i la expectació inevitable perquè és natural, és l'acció reflexa immediata, repetida, perpetua... Una visió de tots els homes i de totes les coses que aquest conflicte que farà plorar molts dies la terra mare porta esmerçats des del començament, si fos possible objectivament, no ho seria subjectivament per la força infinita del dolor produït per la vista de la catàstrofe..... Hom hi reflexiona i diu si no hauria valgut més emprar tota la dinamita en volar el desert del Sahara, unint amb aquest procediment dos mars que ara separats no fan res, i ensems s'unirien d'aquesta faïç interessos que per la dificultat esmentada romanen en una dissociació perillosa per la transcendència mundial... I pensa si no hauria estat més convenient unir també el món nou i el món vell per un o dos túnels submarins, en lloc de cavar tants mils de milions de metres de trinxeres i passadissos subterranis com s'han cavat per a la guerra... Aqueixos aparells que els genis malèfics de la mecànica aplicada a la lluita marina han construït per a eliminar inhumanament les perso-

nes i les mercaderies que transporten els que els deturen en llur acció folia, i fins també per a destruir els vaixells del països que per a res es posen en els afers que la guerra disputa, hom exposa, senzillament, si no hauria estat preferible dedicar-los a la explotació de totes les grans riqueses que enclou el món hídic... Les esquadres aèries haurien també pogut esmerçar l'activitat i la utilitat pròpies en estudis superiors siderals, que no tothom ha caput la importància que, per a la vida tota del planeta nostre, molt miserable, se'n derivaria del coneixement màxim de la relació biològica de tots els altres coasteroides del sistema planetari que, en magnífica dansa, rota i es trellada cinemàticament fent, amb tot el seu grandios conjunt, pacíficament, silenciosament, sa via, alentorn de l'astre president, el gran Helius... Tots els elements, en absolut, en fi, aplicats a la guerra, a la desnacionalització, a la dessozialització, a l'absorció i a la destrucció dels pobles i dels homes, dic aiximateix, no seria millor, convenientment metamorfosats i dotats, aplicar-los a la pau, totseguit, i, després, a la reconstrucció i ampliació il·limitada de les coses destruïdes, per a viure, a partir del dia santíssim que la gran cerimònia s'efectués, en tranquil·litat i en gràcia, laborant per al bé de tots com se fa ara només per al fi egoista..... Correm una època, cada dia més, d'efectivitat, de realitat, de revelacions, d'eclosions, de intensitat biològica; més no tenen, aquests fets, en bona part, les característiques positives determinadores de la eficàcia que per al bé col·lectiu cal que tingui tot quant s'hi desplega... Per conseqüència d'aquesta dificultat grossa de la vida del món, des dels que són al cap d'amunt que no se'ls veu, per la distància i el brill enlluernador de l'ambient que els circumda, fins els del cap d'avall que no se'ls distingeix, per la penombra que invadeix les migrades proporcions de l'àmbit que els serveix d'habitatge, tots, dic, dirigint l'esguard, esmaperduts, vers el punt mig, on se troben situats els éssers racionals d'esperit pur i sentiments normals, els pregunten quines determinacions cal pendre per a regular la vida del món, i els homes d'ànima bona i sentit serè, invariablement, impertorbablement, els diuen que no hi ha més que un remei, i és sortir els de baix de l'antrè tenebrós en que són caiguts per la manca de fè, i descendir els de dalt de les cimeres de la llum i de la opulència de la vida de bacanal i orgia perpetues que, per dissort i escarni dels de baix, des de que el món és món, en escandalosa inconsciència frueixen! Per un moment, la llum meridiana obra en un

A tots els nostres llegidors

L'anunci que des de les nostres planes hem fet comunicant que estem decidits a **EVIDENCIAR, DAVANT DE TOTS ELS NOSTRES AMICS, ELS NOMS DELS QUE, MALGRAT LA INFINITAT DE REQUERIMENTS AMISTOSOS QUE ELS HEM DIRIGIT, FAN ASCENDIR A**

2.500 PESSETES

LA QUANTITAT DE REBUTS INCOBRABLES QUE TENIM EN PODER NOSTRE, ha estat motiu per a que rebessim una nombrosa sèrie de comunicacions de gent afectada per aquell anunci fent-nos avinent la bona disposició en que es troben per a fer efectius els deutes que tenen pendants amb aquesta Administració. — Estem satisfets — no volem dissimular-ho — de veure com, el nostre prec, aquesta vegada, ha estat més ben acollit que no pas anteriorment; emperò, així i tot, nosaltres no podem estar-nos de recomanar a tots aquells dels nostres subscriptors que estiguin en descobert amb nosaltres — tant si ens han comunicat la seva decisió de satisfer els rebuts endarrerits com si no ho han fet — que el nostre propòsit de publicar, a les planes de LA NACIÓ, els noms dels morosos estem decidits a portar-lo a la pràctica. — Que pensi tothom que ningú té dret a posar obstacles a la nostra situació econòmica — que, si no hi hagués qui deixa de complir el seu deure, fóra esplèndida —, ni tampoc a dificultar la nostra organització, que prou sacrificada i esforç ens costa.

≡ POSTALS ≡

A BENEFICI DELS

Orfes Serbis

reproducció d'un hermós dibuix

Biblioteca de Comunicació
i Herència Cultural

se'n venen en aquesta administració

10 CÉNTS.

sentit de reacció benefactora en la consciència dels uns i dels altres; més, de cop, es clou hermeticament altra volta la portella, per un instant badada, de llurs cervells, i tornen, els de dalt i els de baix, a sumir-se en les tenebres els humils i a elevar-se els poderosos a les regions hiperbòliques del seu viure fastuós..... No-res-menys, hom ha donat i donaria solucions de continuïtat normal per a la vida de la humanitat, les quals solucions poden i podrien empètir la labor de fantasia científica realitzada pels distints escriptors que arreu de la terra han surgit amb la potencia imaginativa de les seves concepcions precientífiques, moltes de les quals, a pesar de les grans dificultats inicials, són, ara, realitats infrangibles..... I és que, finalment, tots la tenim la consciència del deure, de la labor individual i col·lectiva; és l'ànima, la voluntat, la perseverància, la virtut personal, particular, la sinceritat, tot això és el que no ha assolit encare la ponderació que, per llei biològica, deuria, ja, haver assolit..... I la deficiència d'aquests valors és causa de la faç indecisa que posem llegint les descripcions fantasmagòric-científiques dels literats especulatiu del saber i, en canvi, aquesta deficiència mateixa, ens fa, relativament, però, mirar amb una certa íntima convicció de conformitat fatalista, espectacles com el que ara, per vergonya dels homes, menaça incendiar el món..... Quan, després d'aquest diluvi, per damunt de les agües tumultuoses encare, més ja descendents, hi aparegui la colometa blanca portant al bec la simbòlica branqueta d'olivera, volant de cara a l'arca d'ara del modern Noè, entre els homes s'hi haurà operat una reacció progressiva en el seu actuar internacional, que, si ensems que pensen i parlen, després de la celebració, on sigui, de la magna assemblea on se tractin i s'acordin les lleis de la societat futura, s'emprenen la tasca que deuen tots i cadascú, amb fe inquebrantable els de baix i amb noble altruisme els situats en els plànols superiors, la humanitat, redimida amb el sacrifici de milions de fills seus, podrà creure i consagrar-lo el dia que la pau sigui signada com el jorn més gloriós, més feliç, més gran, de tota la història del món, i com el punt de partença vers la més hermosa i plena de les manifestacions de la vida: el viure tots els homes de totes les races, de tots els països, en franca harmonia, en pau perpetua, en continua comunicació... i qui sab si certes aparents arbitrarietats, filles, només, de unes imaginacions exaltades, amb el temps —oh gran mestre!—, devindrien realitats vives, esclatants, evidents... *Labor omnia vincit.....*

EDUARD LÓPEZ-NERÍN

AL VOL

La caravana desfeta...

El sòlt polític, iniciat amb un indiscret «se diu...» ha vingut a revelar-nos la nova: la caravana que organitzava la Lliga, per tal d'anar a propagar el regionalisme a Galícia, s'ha desfeta... I s'ha desfeta, segons el sòlt polític d'un diari barceloní, perquè «els encarregats de preparar la excursió, que anaren, fa poc temps, a sondejar la opinió pública d'aquelles terres, han observat que el regionalisme gallec no té el més lleu punt de contacte amb el català, per tractar-se d'un regionalisme purament agrari, tan disseminat com disseminats estan els seus llogarets i masies, d'un regionalisme de caràcter gairebé exclusivament camperol, de *xírolas* i *monteiras*, completament distint del català, la força principal del qual, sense que deixi de tenir aquella altra de la pagesia, radica en els grans nuclis d'indumentària i costums ciutadans».

Vaja!... Poc podíem creure'ns, nosaltres, en profetitzar, setmanes enrera, que el pas de la caravana no deixaria record per les encontrades gallegues, que aquella no arribaria a formar-se, ni tampoc que el sentit de dreta dels regionalistes havia de crear obstacles i dificultats fins a les propies actuacions!

Se veu ben bé que les forces regionalistes catalanes no en volen saber res de regionalisme agrari. Els que volien anar a Galícia a predicar guerra a mort al caciquisme; els que se sentien reivindicadors del sentiment de dignitat col·lectiva del poble gallec, és possible que s'espantin i desisteixin dels seus propòsits abans de començar a portar-los a terme? És, potser, que s'han adonat que l'acció que ells, nuclis burgesos i de dreta, haurien hagut de realitzar a Galícia no era pas una acció política-administrativa, sinó una acció —si volíem que el poble gallec els seguis— de caràcter purament social?

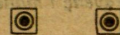
Aquest problema agrari que a Galícia està totalment per resoldre, aquest aspecte social que a Galícia forçosament ha d'ostentar, si vol obtenir la confiança del poble, un moviment nacionalista, regionalista, o senzillament autonomista, que pugui formar-se, és el motiu que deu haver espantat els regionalistes catalans que, curulls de generositat (?), s'aparten de Catalunya i confien, a més de les forces ciutadanes, amb les forces rurals catalanes, perquè saben que, per ara, els nostres pagesos ja estan contents, i el problema agrari, en virtut de la més extensa repartició en que està dividida la propietat de la terra, no s'aguditza, ni pendrà, al menys per ara, la seva resolució, caient d'apremiant i imprescindible necessitat social.

Els pagesos, la gent del camp, aquí, a Catalunya, prometent-los una carretera o que el noi gran d'un d'ells *no anirà a soldat*, ja estan satisfets, i, en venint enes eleccions, voten... A Galícia, en canvi, podria presentar-se el cas, per tal de salvar l'efecte exterior de l'èxit de la *magnànima* acció regionalista, d'haver d'adoptar un caràcter pregonament anticaciquista i, per tant, no poder-se excusar ni apartar de la condemna brutal i absoluta que es mereix el dominicaciquil d'uns homes que sotsmeten uns altres homes en el doble aspecte de polítics i de grans i poderosos terratinents.

I és aqueix doble aspecte polític-social que la

seva acció, a Galícia, hauria de tenir, el que pot motivar que els regionalistes esquivin la empresa de la projectada acció. Així s'estalviaran l'haver de proferir una condemna —per a ells innecessària — a un règim de propietat individual que permet, encare, que una casta d'homes hagi de viure sota el jou d'uns grans senyors, amos d'unes vastíssimes extensions de terra...

La caravana dels regionalistes, pel que es veu, s'ha desfeta, i, desfent-se, ha quedat demostrat, una vegada més, el que ja sabíem: que totes les aspiracions i actuacions dels regionalistes, dins i fora de Catalunya, se basen en un egoista criteri, que no els permet exterioritzar ni portar a terme cap d'aquelles accions que, pel sol fet de realitzar-les, equival a afirmar i regoneixer la injustícia de tota o part de la organització de la societat actual.

GUAITA

Arreu del món, ésser nacionalista implica absoluta integritat del sentir nacional, manifesta irreductibilitat en els ordres de la vida que tenen una evident relació amb tot quant fa referència a l'afirmació de la plena existència de la nacionalitat.

A Catalunya, no. És ben cert que aquí hi han nombrosos nacionalistes, que tot Catalunya veu amb simpatia els ideals nacionalistes; però no és menys cert que el nacionalisme català, per causes diverses, està al servei del centralisme, encare que això sigui una ben dolrosa paradoxa.

N'hi ha molts, molts, més dels que ens pensem, de nacionalistes aparentment irreductibles que tot el dia malparlen de la Lliga i que estan a les ordres d'ella mateixa. I tot perquè troben borrosa la intel·ligència electoral dels nacionalistes republicans amb en Lerroux, i prefereixen les continuades, permanents, al·liances dels regionalistes amb els representants de la política centralista.

Què fan la Lliga Regionalista i els seus al·liats que no sigui afavorir el centralisme?... Per ells i només que per ells són possibles com se fan aqueixos passeigs cinematogràfics de diferents personatges encarnació viva del centralisme que ens ofega, que els obliga —a ells, no pas a nosaltres— a oblidar, anc que no sia més que per un moment, la propia llengua!...

Mai hem aconsellat ni aconsellarem mai que cap català voti per representant seu an en Lerroux ni an en Giner de los Ríos, perquè els considerem les més absolutes negacions de la llibertat. Emperò, mai, tampoc, aconsellarem que es voti pels representants de la Lliga Regionalista, perquè si ells, externament, apareixen una afirmació de catalanitat, interiorment, efectivament, són la negació de la nostra doctrina nacionalista, car ells no posen la tàctica seva al servei de Catalunya, sinó que volen dominar Catalunya a profit de la propia política. Per això aplanen el camí del centralisme; per això intervénen a les seves qüestions; per això són estridents en vigílies d'eleccions i estremadament pacífics quan són allunyats del període electoral.

Aqueixos nacionalistes que a si mateixos se nomenen irreductibles no volen adonar-se'n. Ells no volen veure que la Lliga Regionalista no solament no té res de nacionalista sinó que, per l'acció constant que realitza, és una negació del nacionalisme català.

És hora ja que, com arreu on se lluita per la llibertat, ens donem compte que no n'hi ha prou amb que parlin i escriguin en català, sinó que cal tenir-hi l'ànima. I l'actuació regionalista, tal com obra, ens fa l'efecte de les intencions d'un Comte de Santa Coloma o d'un Comte-Duc d'Olivars català burxant sempre la orel·la de majestàtiques persones.—F.

♦ ♦ LA NACIÓ ♦ ♦

ABONAMENT

2 pessetes trimestre : : Estranger: 3 pessetes

MIGRANYA, DOLORS NEURALGICS
: : : FEBRES, Etc., SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. Segalá

Al detall: En totes les farmàcies CAPSES D'UN CATXET : 35 cénts.

El problema de les nacionalitats

En Joàn Wintch, notable escriptor, militant de les avançades socials, de Suïça, ha escrit l'interessant article que avui publicuem en el qual s'hi fan concretes afirmacions nacionalistes. No ens ve de nou que els escriptors que més s'han distingit en la defensa de les més radicals concepcions d'esquerra social, adoptin, ben espontaniament, la defensa del nacionalisme, puix, rebutjant les solucions de llibertat que el nacionalisme suposa, el món modern no portarà pas endavant l'entronitzament de cap idealitat lliberadora i de renovació.

Havent-ho entès així, els més grans pal·ladins del llibertarisme i del socialisme s'apressen, ben convençuts, a afirmar que la Internacional del demà sols podrà existir descansant damunt la base del regoneixement, ampli i indiscutible, del dret de les nacions.

Van comprenent-ho d'aquesta manera els socialistes moderns i tots aquells homes que es preocupen d'ampènyer la societat actual cap a un estat de perfecció, de llibertat i de justícia infinites... I és que el nacionalisme, idealitat d'avenç i modernitat, ha de contribuir, forçosament, a la implantació de radicals concepcions sociològiques que transformin totalment la humanitat fent-la més lliure i amorosa.

FINS que va declarar-se la guerra, la major part dels socialistes tenien deixats de banda certs problemes. Un d'ells és el relatiu al dret de les nacions.

A la vella Europa, cadascú anava arrocegat pel corrent de llurs idees, i es presumia d'internacionalisme sense sentir majors inquietuts pel que succeeix en certes regions del món. Solament quelques homes distingits ens parlaven, de tant en tant, de l'Armènia oprimida, de l'eixafada Polònia.

Pierre Quillard, de Pressensé, Kropotkine ens havien advertit que, per als pobles sotmesos políticament a altres pobles, tota la qüestió social passava a ocupar un plaol secundari, i que, fóra de la lluita anticapitalista, era necessari pensar en el dret dels pobles a administrar-se a sí mateixos. Presos en les fórmules d'un socialisme dogmàtic, estret, responíem que la lliberació de tots vindria amb la desaparició del capitalisme, el que és una fórmula més que vaga.

Entretant, el nombre de les nacions oprimides va augmentar. Fou necessària la invasió de Bèlgica pera que fèssim una revisió de nostres concepcions internacionalistes. Els revolucionaris d'Europa no volien ocupar-se de certes qüestions; emperò, aquestes qüestions, varen aparèixer, i ens dividiren. És que la realitat no pot evadir-se.

Se torna tant més imperiós resoldre el problema de les nacionalitats perquè fa segles que es planteja i sempre les classes directores s'han mostrat incapaces de resoldre'l. I, al més petit motiu, els nacionalismes que s'alimenten baix el caliu, en els diversos pobles, apareixen, s'exacerben, enverinen els conflictes, pertorben les situacions, s'oposen a la pau.

És cert que la causa de les guerres se troba en les rivalitats econòmiques, sobre tot; però, a més, també, s'empellen a aquestes, regular i immediatament, els odis nacionals. Ara, han adquirit, aquests odis, una grossa importància, i legitimen, més o menys, la continuació del conflicte.

Sembla, a la fi, necessari que la pau que posi terme a aquesta guerra doni una solució a la qüestió de les nacionalitats.

Per als belgues, per als serbis, per als polacs, en tant que l'opressor sigui d'una llengua, d'una cultura, de costums i processos diferents a aquells que els són habituals, hi hauràn irritacions tals, que la lluita social serà considerada de mínima importància.

Els governs burgesos solament tenen una manera de resoldre aquestes qüestions: tot ho redueixen a l'Estat. Llur mania, llur necessitat de manament, llur concepció d'un Estat fort, unitari, centralitzador, els impel·leix a sotmetre totes les coses a la tutela una i indivisible d'un poder central. Per a ells, se tracta, única, de fer marxar, baix la direcció del govern, el major nombre possible de persones. És precis que s'afirmi l'autoritat, que s'estengui i ho englobi tot. En això resideix llur ideal.

Els polacs posseeixen una llengua i volen parlar-la?... Quina audàcia! La bellesa, la grandesa, la força de l'Estat exigeixen que a Varsòvia es parli el rus i a Possen l'alemany. Concepció tirànica que ha fet córrer moltes llàgrimes i molta sang!

Més a això ens reduim, i, apart dels que són eixafats pel jou estranger, quasi ningú es comou, perquè no s'admet que pugui ésser d'altra faicó. Els bons europeus estan de tal manera impregnats de les concepcions governamentals sobre la direcció de les societats, que, en aquest camp, no veuen més que la centralització, la unitat per al poder de l'Estat. I els socialdemòcrates tampoc veuen altra cosa.

Considerem el que ocorre al Schlesvig-Holstein. La història d'aquest país il·lustra, de faicó atterradora, la profunda estupidesa dels governants... i dels pobles que els deixen fer.

Sembla que allà es parla el danès i l'alemany. Per això, els prínceps danesos han pretès, sempre, que és una regió que els pertany de dret, mentre que els senyors alemanys, els prussians, afirmen el mateix per la seva banda.

La qüestió està pendent des de 1864, després que la Prússia acabà quedant-se amb allò que, naturalment, continuà reclamant Dinamarca. I com que al Schlesvig-Holstein ha de continuar parlant-s'hi danès i alemany, haurà de prosseguir-se, en virtut del mètode governamental de resoldre les qüestions nacionalistes, la serie de guerres i conflictes.

Confessem que és monstruós i que cal ésser insensats per a perpetuar semblant sistema de conquesta, de rapacitat, de pillatge, d'un poble, que, en el fons, no pertany a uns ni altres senyors, que l'oprimen i exploten, anc que siguin d'identica sang, sinó a sí mateix. El món no ha comprès, encare, aquesta idea simple, d'una vulgar honradesa, de molta eficàcia a la pràctica, i beneficiosa per a tots els pobles: que se'ls deixi en pau, organitzant-se a llur

albir, nacionalment, autònoms, unint-se lliurement, si així ho volen, amb qui vulguin.

Contrariament a això, la qüestió nacional del Schlesvig-Holstein encare preocupa suficientment a Dinamarca per a que continuïn les guerres de rapinya.

A *Le Journal de Genève* pogué veure's, fa alguns mesos, una polèmica típica entre professors romanesos i diplomàtics búlgars, i, després, entre aquests i estadistes serbis.

Deien, uns i altres:

—A Romanía hi ha encontres que les habiten búlgars, que parlen búlgar. Aquestes encontres, de dret, pertanyen a Bulgària.

—Oh, perdoneu! La veritat és el contrari. En territori búlgar hi han englobats varis pobles romanesos. Per consegüent, nosaltres tenim dret a eixamplar la nostra nació fins més enllà de les actuals fronteres.

Per altre costat, se deia, també:

—La Macedònia serbia conté poblacions de llengua búlgara. Anem, a la guerra, per a posar-les baix la nostra protecció.

—Còm! És al contrari! A Bulgària és aon hi ha macedonis serbis, que nosaltres reivindicuem amb dret!

I la guerra esclatà; i s'encendrà novament.

A moltes nacions frontereres hi ha habitants que parlen dugues llengües i estan, per un o altre punt, lligats a dos Estats distints. Així ha estat constantment, perquè les fronteres polítiques són línies convencionals que la realitat jamai verifica ni pot verificar. Insensiblement se passa d'un agrupament ètnic a un altre. Hi haurà sempre països aon se parli romanès i búlgar, búlgar i serbi, grec i búlgar, etc.

En virtut, doncs, de la teoria governamental de la gran Romanía, de la gran Serbia o de la més gran Bulgària, hem de presenciar sempre conflictes armats? Teoria de malalts, o de criminals, el sistema de l'Estat unificador, centralitzador, administrador, és desastrós.

La burgesia directora s'ha mostrat i es mostra absolutament incapaç de donar-nos, amb tal sistema, una era de pau, de felicitat, de benestar. És precis acabar, d'una vegada i per sempre, amb aquell sistema.

I hi ha un mitjà per a fer-ho. Que es deixi els municipis, les nacions, administrar-se a sí mateixes; que hi hagi autonomia a cada cantó o comarca, amb facultats d'autojurisdicció i de lliure federació. Solament per la llibertat, pel

nacionalisme, s'establirà la pau als Balkans i no pas pel poder dominador de l'Estat.

Fem notar — com deia el professor Reiss, de Lausanne — que Macedònia reuneix poblacions d'origens estretament variats. Si veïssim als xinesos reivindicar, allà, com a compatriotes, un agrupament d'habitants, no hauríem d'admirar-nos. I, aleshores, hi ha una solució convenient per a la irritant qüestió dels Balkans com no sigui la llibertat que permeti als macedònics ésser ells mateixos, procedir, entre ells, com a bé entenguin, i aconseguir que els seus veïns respectin llur autonomia com ells respecten la dels veïns?

Heu's aquí que se 'ns presenta la qüestió de la llibertat de Polònia. Russos i alemanys es disputen el respectiu territori, aparentant, cada un pel seu costat, voler concedir als polacs un principi de reparació. Però, ni uns ni altres ho senten sincerament, i cada un tracta de dissimular de la millor manera que pot.

El que resulta cert és que cap partició de terres pólaques, cap delimitació de fronteres de Rússia, de Prússia o d'Àustria, damunt del còs viu de la nació polaca, podrà assegurar la pau. El resultat dels repartiments fou obligar els habitants a matar-se mutuament perquè uns vestien uniforme rus i altres prussià o austriac.

Una condició primordial per a que la propera pau sigui perdurable és deixar que la Polònia, avui esquarterada, pugui regir-se a voluntat. És de desitjar que la República francesa i la democràtica Anglaterra obtinguin aquesta clàusula en nom dels mateixos principis pels quals lluiten els obrers i els treballadors de la terra antimilitaristes.

Els despotismes rus, prussià i austriac deuen deixar anar la presa davant de la opinió pública, il·lustrada pels errors sagnants del passat i per les necessitats locals de les poblacions.

La proclamació de la independència d'Amèrica, la declaració dels Drets de l'home a França, el Manifest insurreccional de Kosciuszko a Polònia, inauguraren, al segle XVIII, una nova era per a la humanitat. Més d'un segle després, seria bò que aquells principis passessin a la pràctica.

Ara es comprèn fàcilment que només així pot aconseguir-se la pau.

Però la opressió continua per tot arreu, i per tot arreu reclama els seus drets la llibertat.

Ara són els ucranians, que pretenen formar una nació i àdhuc aspiren a restablir la delimitació de fronteres existent al segle IX.

No es tracta de dividir, d'augmentar de fronteres. Més és precis reclamar, conquistar, a l'Estat, la llibertat per a la terra on se viu; lluitar per a fer el que un vulgui, per a ésser autònom, i — excusem dir-ho — per a unir-se amb les agrupacions, iguals i lliures, en federacions, en confederacions, a fi d'augmentar el poder de relacions, estendre el bon acord, garantir el desplegament d'una civilització normal.

I encara tenim la qüestió d'Alsàcia-Lorena, i la de Irlanda, i la dels txecs, i la del Luxemburg; i, per damunt de tot, la lliberació de la Bèlgica. També és necessari assegurar l'administració de les colònies: les Índies, el Marroc,

Tripoli... Aiximateix deu ésser portada i sancionada per la pau la llibertat d'una nació sense territori: la dels jueus.

Els pobles deuen interessar-se pel dret de les nacions, que és, en el fons, llur propi dret.

I, sobre tot, els socialistes i els anarquistes, els republicans i els revolucionaris, deuen agitar la opinió pública, per a que la guerra actual resolgui la qüestió de les nacionalitats, una de les bases essencials d'una pau durable.

La unió dels pobles no pot fer-se sinó entre pobles iguals en drets. Per a que hi hagi pau, és menester que tots siguin respectats. No és possible organitzar la fraternitat entre nacions, si hi ha pobles oprimits. L'internacionalisme sols se desplegarà entre nacions lliures.

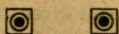
Per ésser partidaris dels drets de les nacions, som internacionalistes.

Hi haurà un renaixement socialista tant com més els homes s'apartin dels Estats i de la centralització, com més se practiquin l'autonomia, la lliure federació.

Com escrigué Proudhon, el segle XX obrirà la era de les federacions.

Ja és hora de que així sia.

JOAN WINTSCH

L'actuació obrera

El dia 31 del passat mes d'Agost, els obrers fundidors en ferre, a la Fraternitat Republicana del Clot, hi celebraren un míting, per a tractar de la reorganització del Sindicat del seu ofici fent ús de la paraula varis companys, recomanant alguns d'ells que es prestés tota l'ajuda possible a *Solidaridad Obrera*, que és el portaveu defensor dels productors desheredats, i que possessin tots la seva generositat al servei de la reorganització del Sindicat, arma única per a plantar cara a totes les injustícies de que són víctimes.

El ram d'obres llautoners i llautners ha publicat un Manifest en el qual la Junta fa constar el goig que sent pel crescut nombre d'associats nous que s'han inscrit a les llistes de l'Associació, recomanant, ensems, la fe i la fortitut que calen per a perseverar en aquesta actitud, la qual farà que en moments difícils puguin presentar-se forts i units davant de tots els conflictes.

A Matató, al Centre Obrer, tingué efecte l'Assamblea general de Delegats de la Federació Nacional Textil, essent-hi presents nombroses representacions de varis comarques de Catalunya. Obert l'acte i després d'ésser discutida la conducta de l'anterior Comitè de dita entitat, s'acordà la organització de Comissions de Propaganda per a recórrer l'alta muntanya de Catalunya i les conques fabrils del Ter, Fresser, Cardoner i Llobregat, per veure d'iniciar un moviment per aconseguir la unificació de la mà d'obra a tot Catalunya. També s'acordà trelladar el Comitè de la Federació a Barcelona, suspendre la publicació del periòdic *Acción Fabril* i declarar orgue de la Federació a *Solidaridad Obrera*.

La Federació de Paletes convoca a la reunió de Junes i Delegats que se celebrarà el dimarts vinent, dia 12 de l'actual, al local social, carrer de la Lluna, 14, a les nou del vespre.

Hi han a tractar assumptes d'importància, preguntant-se, per tant, la més puntual i nombrosa concurrencia possible a l'acte.

L'onze de Septiembre

La Unió Catalanista, el dia 11 de l'actual, anirà a retre homenatge a en Rafel de Casanova i, amb ell, a tots els catalans que defensaren la llibertat de Catalunya en aquells luctuosos dies. La Junta Permanent agrairà que els socis protectors i amics en general siguin, per tal d'acompanyar-la, a les deu del matí, al peu de l'estatua, hora en que serà portada una corona a l'heròic Conseller.

..

Com anunciàvem en el número passat, demà, diumenge, a dos quarts de deu del vespre, tindrà lloc, en el Teatre Espanyol, una gran festa patriòtica organitzada per la Joventut Catalanista La Tralla, del C. C. del Districte II, en commemoració de l'onze de Septiembre de 1714.

L'ordre del programa és com segueix:

Primer: Es posarà en escena el drama en tres actes de l'Antoni Ferrer i Codina «Un quefe de la Coronela» per la companyia que dirigeix en Salvador Farrerons, prenent-hi part la notable primera actriu Concepció Durán.

Segon: El monòleg del gran Angel Guimerà «Mestre Olaguer» representat pel reputat i conegut primer actor en Vicens Castelló.

Preus inclos el timbre: Butaques platea primer pis, 1'15. Setis numerats, 0'85. Entrada general, 0'45. Queden reservades les llotges.

NOTA: En el primer entreacte el tenor A. Masip cantarà «L'Emigrant» i en l'últim, el jove Ramon Segarra recitarà el poema «La llengua trocejada».

S'expenen localitats: al C. A. de D. del C. i de la I. Rambla Santa Mònica, 25; a la Unió Catalanista, Canuda, 14, pral.; i al Casal Catalanista del Districte II, Alvarez, 6, pral.

..

El proper dilluns, talment com va fer-se l'any passat, una comissió de nacionalistes barcelonins depositarà, en l'estatua del darrer conseller en cap, en Rafel de Casanova, una hermosa corona, ofrena dels catalans d'Iquique (Xili).

..

LA NACIÓ, el proper dia 11 de Septiembre, retrà tribut als catalans de 1714, portant una simbòlica branca de roure al monument d'en Casanova.

..

Per acord de la Comissió organitzadora dels actes commemoratius de l'onze de Septiembre de 1714, enguany és el Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria l'entitat encarregada de rebre les corones al peu de l'estatua d'en Rafel de Casanova.

La Comissió abans dita convida a tots els organismes de Catalunya i fora d'ella (entitats polítiques, escoles, orfeons, cooperatives, professionals, artístiques, etc.), que en un o altre sentit treballin per la llibertat de la nostra terra, a retre homenatge, com tots els anys, a l'estatua del Conseller en cap, dipositant-hi flors d'agraïment i admiració pels que en aquella data moriren defensant la causa de Catalunya.

..

Responent a l'anterior convit, la Secció Permanent de Propaganda Autonomista del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, ofrenarà una corona de llorer a l'estatua d'en Casanova, a qual efecte una comissió de la seva Junta de Govern, sortirà a les set del matí del dia 11 de son hostatge social, i prega a tots els socis del Centre que, complint un sagrat deure de patriòtic, vulguin acompanyar-la, acudeixin a la dita hora al Centre per ajuntar-se a la comitiva.

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

El Consell d'Administració de la Cooperativa Mutual Catalana portarà el proper 11 de Septiembre una corona a l'estatua d'en Rafel Casanova. L'esmentat Consell prega a tots els socis de la C. M. C. que vulguin acompanyar-lo se serveixin reunir-se a l'estatge social d'aquella entitat, carrer Pont de la Parra, 5 a dos quarts de vuit del matí.

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

JA tenim dit que els nostres voluntaris, juntament amb els voluntaris d'altres nacions que lluiten en la guerra d'Europa i a favor dels aliats, representen i són l'expressió d'un elevat concepte ideal que, en remoure's per l'interior de llur esperit, els ha fet adonar de la necessitat que sentien de sumar l'humil i heròic esforç individual a l'esforç col·lectiu dels pobles que s'han vist atropellats i agredits per la desenfrenada furia germànica que havia somniat, un dia, passar per damunt la vida i la consciència de tot el món, no afecta, sortosament, al tribut espiritual i material d'una raça que en pretenia l'exercici de la hegemonia.

Els nostres voluntaris, els de Catalunya, són a les rengleres de l'exèrcit francès per idealisme i per esperit de llibertat. Tots ells o bona part d'ells són conscients de la llur missió i és per això que les cartes que d'aquells catalans, nosaltres i els nostres amics, rebem, són manifestació, totes elles, de sincers sentiments de catalanitat.

Veu's-en-aquí uns fragments:

«Agraïm a nostres germans de Catalunya tot quant fan per nosaltres: jo, fill de Catalunya, de pares catalans, ampurdanesos, i servint a la França, sempre us recordaré amb profunda regoneixença. Me plau rebre periòdics escrits amb el meu idioma, perquè ells me refermen els meus sentiments de llibertat i de catalanitat...»

Julia Rocaze (75 Artill.-101 Bat.)

«He tornat en permissió a Perpinyà, ja des de l'altra vegada que vaig trobar-hi l'expedició de catalans, que no m'havia mogut del front i de les escoles d'aviació, aon estem ensenyant als novells. Creieu que es feina més perillosa que no la de batres amb els «taubes boches.»

Vos saludo, veig que us recordeu de nosaltres, catalans voluntaris en la gran guerra. Nosaltres, també, però, marxem sempre amb el record de Catalunya al cor i tota la seva idealitat en les nostres penses...

Sé per un altre company que, amb l'Obradors, som tres els voluntaris acceptats en l'aviació. Comença a ploure'm sapiguer que en nom de la meua terra catalana poguem ésser cada dia més els que lliurem combats aeris contra els destructors sistemàtics de tota obra d'art i de bellesa...—*Ferriol Palé (Mitrail. 2.ª Comp. A. B.)*

«Estic gairebé curat. Marxo al Depòt. En remerçant-vos, us saluda un *poilu* català que, per sentiment i per dignitat, ho és i vol ser-ho, ara i sempre...»—*J. Güell (Caporal. Engagé volunt.)*

«Salut al compatriota Arnau de Vilanova; salut a les dones catalanes; salut a la patria tota... Catalunya és la nostra guaidora, a Catalunya, la nostra, no volem negar-la ni abandonar-la...»—*Edmond Pla (5.ª Comp. Mitrail. de 253)*

Els homes d'un poble que així parlen són homes que no poden abandonar-se. A Catalunya, la terra generosa i presta, sempre, al sacrifici per a la defensa dels ideals, li correspon no desentendre's aquells homes!...

Tots els nacionalistes tenen el deure de contribuir a la subscripció que pels voluntaris catalans de França varem iniciar, ja fa temps, en aquestes planes... De tots esperem el donatiu corresponent...

	Pessetes
Suma anterior.	731'55
BARCELONA	
Josep Praiginstós.	0'50
Pere Salas.	0'25
Lluís Presas.	0'50
M. N.	0'50
Ramón Bañeras.	0'50
ARBÓS	
Cristòfol Rovirosa.	1'00
MATARÓ	
L. M.	0'50
Total.	735'30

Dr. Vilà i Torrent

ON PARLE FRANÇAIS · ENGLISH SPOKEN · MAN SPRICHT DEUTSCH
BARCELONA — Carrer Roger de Llúria, 44 (entre Gran-Via i Diputació)

METGE ODONTÓLEG, de les Escoles dentals de Madrid i Philadelphia (EE. UU.)

Els conflictes socials

ELS MECANICS

Des del dilluns que vaguen els obrers dels tallers de la casa Torras i Bordas.

El conflicte és motivat per la mala forma en que aquests patrons han tractat el Sindicat Unió d'Obrers de Construccions mecànics.

Els han estat presentades les bases següents: Admetre el delegat despedit. Respectar el dret d'associació.

Abonament de jornals perduts durant el conflicte.

Augment de cinquanta cèntims diaris al personal en vaga.

Els obrers resisteixen amb fortitut i serenitat, i és d'esperar que si perseveren en aquesta actitud el Sindicat en sortirà vencedor.

REOBERTURA DE LA NAVAL

Ha estat aixecada la clausura que pesava sobre La Naval.

La organització obrera d'aquest ram ha passat moments greus, més amb la reobertura, tant temps ha desitjada, ve a portar de nou encoratjament als que la constitueixen per a seguir avant els seus incansables treballs de reivindicació.

NOVES

LA Secció Permanent d'Educació i Instrucció del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria fa avinent que fins el 15 de Setembre estarà oberta la matrícula per a totes les assignatures, cada dia, des de dos quarts de deu a les onze de la vetlla, a la seva Secretaria.

..

Fundat i patrocinat pel Foment Pedagògic S. A. i dirigit per la professora normal Agnà Canals i Mestres, ha quedat instal·lat—Clarís, 24, pral.—l'Institut Feminal, establiment de primera ensenyança en general i cultura especial per a la dona, domèstica i socialment considerada.

El Foment Pedagògic és una societat composta de pares de família que s'emprenen la seva labor no amb un fi mercantilista sinó impulsats per mires pedagògiques i per a contribuir al millorament social.

Desitgem que el nou organisme pugui desplegar l'acció que li és pròpia amb tota l'amplitud que li cal, puix és ben evident que ha d'ésser en profit de la cultura de la dona catalana.

..

Les Escoles del Districte VI, tan acreditades i conegudes del nostre públic per l'acurada educació que hi reben els deixebles que hi concorren així com per la completa graduació de l'ensenyament que s'hi dona, anuncien que, durant el corrent Setembre, de nou a dotze i de tres a sis, estarà oberta la matrícula per a proveir algunes vacants. Les persones a qui els interessi podran passar pel local de les Escoles, Carme, 107, segon pis, aon la Direcció es complaurà en assessorar-les.

..

Als inscrits o que vulguin inscriure's al Centre nacionalista català, en constitució, se'ls convoca a l'acte general extraordinari, per a avui, dissabte dia 9 del corrent, a les deu en punt de la vetlla, al carrer d'Àlvarez, 6, principal.

L'objecte de la reunió és:

Discutir si s'acorda la constitució de l'expressat Centre, i el seu nom.

Acordats aquests dos extrems, aprovació del projecte d'Estatuts.

Nomenament dels socis que han de formar el seu Consell Directiu.

Proposicions referents a la constitució.

Es prega la puntualitat als catalanistes interessats en la constitució d'aquest Centre nacionalista radical.

Només tindràn vot i veu en aquesta reunió els socis ja inscrits o que s'inscriguin abans de començar-se el Consell.

..

Per a donar compte d'un assumpte de cabdal importància, el Consell Directiu de la Joventut La Tralla, del Casal Catalanista del Districte II, prega als socis seus que tinguin a bé passar per l'estatge social, Àlvarez, 6, principal, demà, diumenge, de tres a cinc de la tarde.

..

La Joventut Catalanista de Barcelona — Àlvarez, 6, principal —, avui, a les deu de la vetlla, celebrarà Consell General.

..

Ampliant detalls sobre la cursa pedestre que el Centre Excursionista Barcelonès té organitzada per a demà, diumenge, dia 10, en el trajecte Sant Cugat-Serdanyola-Sant Cugat—10 quilòmetres—, podem, avui, informar que la entitat organitzadora compta, entre altres, amb els premis següents:

Primer.—Copa de l'Ajuntament de St. Cugat.

Segon.—Copa de la colònia estiuenca del mateix poble.

Tercer.—Medalla de Vermell.

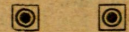
Quart.—Medalla de Plata.

Quint.—Medalla de Bronze.

Les tres del Centre Excursionista Barcelonès.

La cursa començarà a les deu en punt.

Les inscripcions segueixen obertes al local del Centre, de deu a dotze de la nit, i al domicili d'en Josep Sitjar, Corribia, 25 i 27, segon, de dugues a tres i de dos quarts de vuit a nou del vespre.

CORRESPONDENCIA

D. V.—Ciutat: No cal dir que dissentim, en absolut, de les manifestacions que vos ens feu. Respecte a l'article vostre, us hem de dir que, bñ i regoneixent els seus mèrits, no el publicarem a les nostres planes.—M. M. i J.—Ciutat: Trobem bé que vostè s'excusi, però no trobem gens bé que no ens pagui. Pensi que vostè és dels que n'hi guardem més, i estem disposats, com ja hem dit i venim dient, a no guardar cap rebut de ningú. Nosaltres ne repartim molts números de franc i ho fem gustosament, però ens dol que, pretextant lleus dificultats d'ordre privat, que sabem ben bé que en el cas de vostè i molts altres no existeixen, se'ns entremunqui la regularització de la nostra vida econòmica.—P. R.—Mollins de Rei: Ha fet tard per aquest número.—J. V.—Monistrol: ja l'avisarem.—D. G.—Gavà: És la norma que ens hem tractat.—P. R.—Ciutat: Podem aplicar-vos la contesta que fem a en M. M. i J.—B. A.—Ciutat: Per a averiguar la certesa de les excuses que se'ns donen tenim montat un excel·lent servei de detectivisme. No ens errem mai.

MUNDIAL PALACE

COBERTS DES DE PTES. 3'50 - CONCERT
TOTS ELS DIES

Els divendres Boullabaisse - Dissabtes menú corrent i vegetarià

PORTA DE LA PAU

C. E. d'Arts Gràfiques, S. A.—Mallorca, 257 bis